

Any: 2009

Madrid, A-3, km.14

Suplement del Quadern núm. 160 de CiJ - (n. 196) - Març, 2009
R. de Llúria, 13, 08010 Barcelona - tel. 93 317 23 38, fax 93 317 10 94
info@fespinal.com - www.fespinal.com

A tocar de l'autopista, al costat de l'abocador de Valdemingómez, entre escombraries, fang, clots i runes, s'estén una zona de barraques i infra-habitatges a la qual s'ha desplaçat el mercat de la droga arran del desmantellament de Las Barranquillas, Pitis i El Salobral. En aquest indret, i en un ambient desolador de quart món especialment degradat, hi viuen persones.

La sordidesa de la misèria adquireix un to spectral amb la presència de la droga. Drogoaddictes com cadàvers vivents busquen mercaderia, es punxen o deambulen donant tombs. Els més deteriorats i malalts, que ja no tenen forces per desplaçar-se a Madrid i han anat a viure allà per morir allà, són utilitzats com a "peons" pels traficants per vigilar les seves cases, avisar de l'arribada de la policia i altres tasques de suport.

Cada punt de venda és identificable per una foguera, que servirà per destruir proves cremant-hi la droga en el moment en què es presenti la policia. Se n'han comptabilitzat fins a vint-i-cinc, xifra que previsiblement anirà en augment amb la mateixa rapidesa que ho ha fet en els darrers mesos.

La parròquia, que atén entre altres col·lectius la població immigrant assentada en la zona, es troba en una espla-

nada on la presència de restes de foc i d'escombraries no permet oblidar la dura realitat que l'envolta. Fum i vapors, que a l'estiu es fan ben visibles, emanen d'un abocador il·legal a escassos vint passos, un de tants que van apareixent al costat de l'autoritzat. Amb enormes dosis de paciència i de perseverança, i entre recurrents al·lusions a Sísif, s'intentarà una vegada i una altra controlar l'avenç de l'escombraria que, com si tingués vida pròpia, tendeix a envair tot l'espai.

Al costat de la petita església, una creu de metall destaca a la intempèrie. La de fusta, fabricada amb travesses de bigues del tren, va ser convertida en llenya i, per evitar que aquesta fos arrencada i venuda com a ferralla, ha estat clavada al terra amb una fermesa que esglaiava.

I succeeix que en arribar-hi, i de sobte, tot se situa i recol·loca sota la capa d'aquesta creu. Sobtadament, la creu: una creu que parla per si mateixa, que condensa i expressa sense paraules tot el que hem vist en deixar enrere l'autopista. Sota aquesta creu, al costat d'aquesta creu, a l'abric, a l'empara, a l'ombra d'aquesta creu, s'està allà, es treballa allà.

Els nens ens veuen i ens criden. Corren cap a nosaltres, ens abracen, ens estrenyen, i els mateixos que moments abans recorriem aquell paratge amb mirada mai acostumada, ressorgim no se sap com en una inexplicable explosió d'abraçades, riures i petons. Les abraçades se'ns omplen de nens, i la mirada de somriures de dones i de salutacions d'homes. Cadascun es dedica al seu i als seus, i un nen borni, entusiasmada i rient, ens diu alçant els braços buscant una abraçada: «He tret un 20 en religió!». I algú li respon: «Ah! Tu és que vas per a Papa».

Acostar-se a aquests nens i acaronar-los és percebre l'olor de la misèria. Trenca l'ànima sentir-los cantar: «Senyor, tingues pietat de nosaltres» i «Si l'afligit invoca el Senyor, Ell l'escolta».

Per a qui ha de viure el dia a dia en tan duríssimes condicions, la vida quotidiana es converteix en una immensa dificultat, ja que a les mancances higièniques, sanitàries i educatives, als efectes del fang, l'aigua, les escombraries i les rates sobre la normalitat de la vida i la salut, s'hi afegixen altres penalitats, com les circumstàncies en les quals es veuen obligats a desplaçar-se, extremadament dures i perilloses, per llocs sense protecció enfront del tràfic; o el risc permanent d'electrocució i incendi a l'interior de les barraques, a causa del cablatge elèctric domèstic molt deficient (com recentment ha succeït en un altre poblat de barraques, amb la mort de dos nens). Qualsevol circumstància adversa, que per a nosaltres es presenta alleujada per tot tipus de recursos i solucions al nostre abast (un nen amb febre alta o amb un os trencat), es viu allà en condicions de màxima precarietat. I activitats habituals poden convertir la vida en un drama encara més gran, si tenim en compte peculiaritats de la seva vida quotidiana, com el terreny on juguen els nens sembrat de xeringues i excrements humans. I és que aquests nens conviuen cada dia i a totes hores amb toxicòmans als quals veuen buscant-se les venes amb durícies o amb l'agulla posada plena de sang.

«Són bruts, són bruts, els drogues!», ens diu un nen. I una franciscana: «També els drogues són éssers humans. A veure les teves mans». El nen mostra innocent els seus palmells i... es

posa a riure, seguit per tots els que es-tem allà, inclosa la seva mare.

A Madrid ja havíem oblidat les darreres tempestes, però ells seguien patint les conseqüències d'una pluja que allà va provocar veritables inundacions. Aquell nen, que assegut no arribava amb els peus a terra, tot ell enfangat, acoloria d'una forma molt especial un dibuix sense aixecar la mirada del paper: només un trosset i insistint sempre en aquest mateix trosset. Amb els seus cinc anys i la mida d'un nen de dos, està ja assenyalat per les marques que la pobresa (misèria ja) grava sobre el desenvolupament físic i intel·lectual.

Torno amb les sabates plenes de fang, però a casa meva, neta i seca, mentre que aquest nenet dormirà a la seva barraca de taulons i uralita, perillosa i humida, que la seva mare s'escarras-sarà a mantenir neta. Protegirà i adornarà les seves parets amb cobrellits, draps o qualsevol altre tros de roba que hagi pogut trobar, la decorarà amb flors de plàstic i, com en un miracle, aconseguirà que resulti acollidora.

Aquest nen, com molts altres, viu entre drogoaddictes terminals i entre es-combraries. El seu barri és l'abocador de Madrid.

«ALLÀ HI VIUEN PERSONES». QUATRE REFLEXIONS PER ACOMPANYAR EL TEXT ANTERIOR

1. Avui parlem de crisi econòmica: però l'existència de tantes realitats com La Cañada ens obliga a dir que aquesta crisi no va sobrevenir l'any 2008 sinó que sempre va ser allà. I seguirà havent-hi crisi per molt que creixin les xifres i els indicadors econòmics, mentre les fortunes i els guanys desaforats d'uns pocs no estiguin tan mal vistos i tan prohibits com el crim, o el narcotràfic o el tràfic de blanques. És hora de recordar una frase que va estar molt vigent en la lluita final contra el franquisme: «La meva llibertat no serà veritable llibertat si no és llibertat de tots i per a tots». Per què hem oblidat aquesta gran veritat que aleshores tanta força ens va donar? «The answer my friend is blowing in the wind...».
 2. Fa poc hem celebrat la pasqua militar. Si, com se'ns diu, el nostre exèrcit està per ajudar els maltractats i defensar els drets trepitjats dels que no poden valerse per ells mateixos, no seria qüestió que l'any vinent se celebrés aquesta festa allà mateix, a La Cañada Real? Només aleshores, parlar del vestit (i de les esplèndides paraules) de la ministra de defensa tindria sentit i deixaria de ser una trista frivolitat.
-

3. Zapatero ens va donar una sorpresa creant un ministeri per a la igualtat. És legítim preguntar què dimonis fa la titular d'aquesta magnífica tasca, quan es contemplen desigualtats com la de La Cañada. També, a propòsit del debat sobre la finançament autonòmic, el PP s'ha omplert la boca exigint la igualtat entre tots els espanyols i negant-se a qualsevol desigualtat. Com és possible que el seu discurs no s'estengués primàriament a desigualtats com la que posa de relleu La Cañada Real (i les mil altres "cañadas" disperses per tota la nostra pell de brau)?
4. En un món com el nostre tan poblat de Cañadas i de Gazas, Somàlies, Congos i altres atrocitats, hi ha mals la mera publicitat dels quals resulta impúdica. Tots vam poder veure el pilot Carlos Sainz renegant indignat per la mala sort (un cop més) d'un accident que li va impedir guanyar el nou Dakar. Si s'atén només al món de l'esport i a les repetides males sorts del pilot, aquest lament pot ser molt comprensible. Però si no s'aïlla l'episodi del context mundial en el qual té lloc (i ens sembla que seria immoral aïllar-lo), aleshores l'exhibició del lament de Carlos Sainz, al costat de les llàgrimes dels nens i dones de Gaza o del Congo, resulta senzillament obscena. Mentre el nostre món sigui el que és avui, mentre els poderosos es preocupin tan poc de millorar-lo i tant del seu propi poder i carrera política, aquests mals de bons vividors no haurien de tenir presència pública.
5. Què és més important per a qualsevol ciutat que es preui: eliminar vergonyes com les de La Cañada o tenir olimpíades i mil obres faraòniques? Han estat a La Cañada l'alcalde de Madrid i la presidenta de la Comunidad?

Ens sap greu que dir això des de Barcelona pugui prendre's com una manca de suport i d'estima a la idea de Madrid ciutat olímpica. No es així en absolut: en el moment oportú vam criticar algunes polítiques encaminades amb desvergonyiment a «posar guapa» Barcelona per a les olimpíades. Crítiques semblants van fer-se entorn dels recents jocs olímpics en Beijing. Més aviat voldríem i agrairíem que Madrid fos la primera ciutat a donar exemple de solidaritat, comprnent que és molt millor ser ciutat sense cañadas reals o camins rals que ciutat olímpica. Això, curiosament, estaria molt més en consonància amb el que se'ns diu que és l'esperit dels jocs olímpics. Aquests "paralímpics" de les cañadas reals, dels camins rals, de tot el món també mereixen una mica d'atenció.

Cristianisme i justícia
Març 2009